

og i mange land har viktige deler av næringslivet gått på sparebluss.

Uansett ståsted så ytrer alle europeiske land sterk bekymring for muligheter til ny vekst i økonomien, samt for den høye arbeidsledigheten som har befestet seg, og da spesielt blant ungdom.

I tilknytning til dette kunne vi tidlig i år lese at EU lanserer en ny visjon for industrien. Europaparlamentet presenterte ved årets begynnelse en rapport om re-industrialisering av Europa. Massiv utflagging i kombinasjon med virkningen av finanskrisen har gitt høy ledighet. Disse nye signalene for industrien er etterlengtet i en samlet europeisk fagbevegelse. Rapporten understreker hvor viktig det er med felles sosiale og miljømessige normer, og peker også på at disse normene samtidig har svekket europeisk konkurransekraft. Rapporten beklaget fraværet av tiltak fra EU-kommisjonen til å takle denne, og etter manges mening, en nødvendig omstillingen.

I øyeblikket forhandles det i tillegg om en handelsavtale mellom EU og USA. En slik avtale kan sette vår eksport til Europa under kraftig press. EU er, som vi alle vet, men som mange synes å neglisjere, vårt viktigste eksportmarked.

Fare for å «grave vår egen grav»

I Norden har en lite hierarkisk ledelsesmodell og vår samarbeidsmodell, benevnt som trepartssamarbeidet, sikret arbeid til langt flere enn i andre land, samt velstandsvekst over flere år. I det private næringsliv har dette bidratt til godt samarbeid og lav terskel for forbedringsarbeid og effektivisering, fordi involvering faller oss naturlig. På den annen side har Norge en oljesmurt økonomi som bidrar til en høyere lønns- og velstandsutvikling, sammenliknet med de aller fleste land vi sammenlikner oss med. Dette er på den ene siden svært bra for de fleste av oss.

På den andre siden stilles det samtidig ekstra store krav til produktivitetvekst slik at vi kan klare å opprettholde vår velstandsmodell. For å få til det, så kreves det høy omstillingstakt. Omstillingsviljen innenfor offentlig sektor og skjermede sektorer i landet er imidlertid relativt lav, noe som skaper bekymring for vår samlede evne til nettopp slik omstillingstakt. Velferds-Norge er krevende å finansiere, og sektorer med lav omstillingsvilje øker da kostnadene for samfunnet ytterligere.

Hvis vi kombinerer den reduserte omstillingsviljen med en oljeindustri som i et mellomlangt tidsperspektiv vil være på hell, og med fallende inntekter til staten som resultat, så kan vi fort male oss selv inn i et hjørne.

Hvis vi da, for å opprettholde dagens nivå på velferd, velter mer av kostnadene over på skattebetalere og industri, så risikerer vi å gjøre oss selv en bjørnetjeneste. Dette ved å la vilkårene for å opprettholde industriarbeidsplasser i Norge bli enda mer krevende. Sannsynligheten for at flere da blir stående uten arbeid er stor, noe som bidrar til ytterligere øking av de offentlige utgiftene.

På toppen av alt dette vil vi også slite i forhold til EU, som fra før av er irritert over vårt krav om full markedstilgang, samtidig som vi opprettholder vår proteksjonistiske holdning spesielt innenfor landbruk, i kombinasjon med steilhet i forhandlingene. Vi kan fort havne på sidelinjen, og spesielt om EU og USA kommer til enighet om en handelsavtale. EU og USA har lenge slitt med å komme til enighet. Sannsynligheten for at forhandlingene denne

Industri er den mest effektive veien til å generere mange arbeidsplasser, på grunn av det vi kaller skalaeffekten, sier adm. dir. Arve Ulriksen.

gang skal lykkes har øket siden begge parter nå har den samme store utfordringen – skape arbeidsplasser og sikre vekst i økonomien.

Faren for ødeleggende interne konflikter i mange europeiske land, samt i USA, er større enn det mange er villig til å innrømme. Her er det nok å nevne noen stikkord: Arbeid = verdighet, og Høy arbeidsledighet = opptøyer. Da vil fort tradisjonell arroganse mellom partene måtte vike for sunn fornuft. En slik allianse, sett med europeiske og amerikanske øyne, vil også bli en viktig motpol til den dominans som Kina synes å få globalt. I dette bildet vil imidlertid norske interesser risikere å bli enda mer marginalisert, med det resultat at skjermede næringer i Norge vil bli satt under et krysspress og med en styrke som de aldri tidligere har opplevd.

Langsiktige og like konkurransevilkår

Svaret på alt dette er fornuftige og langsiktige rammebetingelser for industri, og at vi får til en bred enighet i Norge om hvordan fordelingspolitikken og avgifts- og skatteregimet skal fungere. Norge har et klart behov både for å løse dilemmaet med å sikre nødvendige inntekter til finansiering av velferd, og samtidig sikre et fornuftig nivå i beskatning av industri. Det siste er helt nødvendig for å hindre videre utflagging, og skatter og avgifter må kreves inn så effektivt som mulig, samtidig som at pengene ikke må skusles bort i et ineffektivt offentlig byråkrati. Det må oppnås bred politisk enighet rundt dette, slik at industrien gis langsiktige og like konkurransevilkår. Uten det vil det ikke være mulig å gjennomføre høye investeringer i produksjonsanlegg med 20-25 års levetid.

I tillegg må vi ta et oppgjør med særnorske avgifter som reduserer vår attraktivitet som lokalisering for ny industri. Disse særnorske rammebetingelsene hindrer effektivisering og ny utvikling, ikke minst innenfor miljøteknologi. Innenfor prosessindustrien er vi i Norge verdensledende, og en nedbygging av denne industrien i Norge gir svært dårlige konsekvenser for det globale miljøet.

Ny industrisatsing – i Nordland og i Norge

Dette er bakteppet til at vi i Norge må begynne å diskutere re-industrialisering, slik at ikke politisk

sendrektighet sender oss rett inn i bakevjen i kampen om sikre fortsatt høy sysselsetting og inntekter for landet. Hvorfor skulle vi risikere stor arbeidsledighet før vi tar tak? En offentlig sektor i Norge vil ikke kunne levere nødvendig velferd til alle uten at vi sikrer landbasert industri gode vilkår. Dette er særlig viktig nå når oljeindustrien er på hell. Det blir vanskelig – om ikke umulig - å erstatte disse inntektene og den produktiviteten som denne næringen utgjør i nasjonalregnskapet, med mindre vi allerede nå tenker re-industrialisering.

Nordland er sterk på fastlandsindustri, faktisk ett av de sterkeste fylkene i landet. Vi eksporterer like mye elektrisk strøm ut av fylket som industrien i dag bruker. Det er en ressurs vi bør utnytte langt bedre i Nordland.

I Nordland er vi også heldig som er svært rik på malmer og mineraler, i tillegg til vann. Dette er store og viktige ressurser som store deler av verden mangler. Av vann kan vi produsere elektrisk energi, og vi kan dessuten benytte vann industrielt, som kjølevann, prosessvann og – som drikkevann. I tillegg har vi en stor ressurs i menneskelig kompetanse. Vi har mer enn hundreårig industritradisjon, og et sterkt fagmiljø.

Da Norsk Jernverk ble besluttet lagt til Mo i Rana i 1946 var nettopp malm, vann og folk de tre viktigste grunnene for lokaliseringen.

I dag er vann, mineraler/malm og kompetanse tre nøkkelfaktorer for framtidssatsing på industri i Nordland.

Industri er den mest effektive veien til å generere mange arbeidsplasser, på grunn av det vi kaller skalaeffekten. For hver industriarbeidsplass kan det generere inntil 10 arbeidsplasser på grunn av ringvirkningene. Dette er det få andre næringer som kan vise til.

Vi har i dette landet alt som skal til for å skape en sunn industri, som kan produsere sine varer på en effektiv og miljøvennlig måte. Vi har industrikompetansen, vi har kunnskapsinstitusjoner i verdensklasse innenfor industri, vi har rikelig med grønn energi, og råvarer ligger klar i fjell, i havet og i havbunnen.

Nå er det behov for en ny industrimelding. Den siste kom for 17 år siden. La oss for all del ikke svekke mer det som vi kan bygge videre på, - det som vi skal leve av i fremtiden, og la oss for all del starte arbeidet med en ny industrimelding.